

На основу члана члана 4. став 1. тачка з., члана 10. став 2. тачка б. и члана 25. Закона о Агенцији за банкарство Републике Српске ("Службени гласник Републике Српске" број 67/07 и 40/11) и члана 58а. став 2. Закона о лизингу ("Службени гласник Републике Српске" број 70/07 и 116/11), а у вези са чланом 5. Закона о спречавању прања новца и финансирања терористичких активности ("Службени гласник БиХ", број 53/09), Управни одбор Агенције за банкарство Републике Српске на сједници одржаној дана 26.06.2012. године д о н о с и

ОДЛУКУ
О МИНИМАЛНИМ СТАНДАРДИМА АКТИВНОСТИ
ДАВАЛАЦА ЛИЗИНГА
НА СПРЕЧАВАЊУ ПРАЊА НОВЦА
И ФИНАНСИРАЊА ТЕРОРИСТИЧКИХ АКТИВНОСТИ

І ОПШТЕ ОДРЕДБЕ

Члан 1.

Овом одлуком прописује се минимум обима, облика и садржаја активности давалаца лизинга на спречавању прања новца и финансирања терористичких активности.

Члан 2.

Даваоци лизинга су дужни да у писаном облику имају програм са политикама и процедурама за спровођење активности из члана 1. ове одлуке, односно програм за управљање ризиком од прања новца и финансирања терористичких активности, те да обезбиједи спровођење адекватних контролних процедура којима ће се обезбиједити њихова примјена у пракси.

Ризик прања новца и/или финансирања тероризма представља могућност да клијент злоупотреби даваоца лизинга за прање новца или финансирање тероризма и да неки пословни однос, трансакција или производ буду посредно или непосредно употријебљени за прање новца и/или финансирање терористичких активности.

Одредбе политика и процедура даваоци лизинга су дужни да у потпуности спроводе у свом сједишту и у организационим јединицама.

Даваоци лизинга су дужни да осигурају високе професионалне стандарде и интегритет свих одговорних радника у провођењу аката из овог члана и ефикасно спречавање могућности да криминални елементи злоупотребљавају даваоца лизинга, што подразумијева спречавање, откривање и извјештавање надлежних институција о криминалним активностима или преварама односно о прописаним или сумњивим информацијама и активностима.

Члан 3.

Обавезне политике из члана 2. ове одлуке су:

1. политика о прихватљивости клијента,
2. политика о идентификацији и прањењу активности клијента и
3. политика о управљању ризиком од прања новца и финансирања терористичких активности.

Члан 4.

Даваоци лизинга су дужни, не само да утврде идентитет својих клијената, него и да стално прате активности које се одвијају над предметима лизинга и да провјеравају и утврђују да ли се активности одвијају на нормалан и очекиван начин својствен природи предмета лизинга.

Принцип "Упознај свог клијента" треба да буде централни елемент процедура за управљање ризиком и провођење контрола, а исти је потребно допунити са редовним интерним прегледима и интерном ревизијом усклађености рада даваоца лизинга са прописаним стандардима којима се уређује сегмент спречавања прања новца и финансирања терористичких активности.

Програмом и Политиком о управљању ризиком од прања новца и финансирања тероризма, даваоци лизинга су дужни да предвиде, поред осталог, израду и досљедну примјену јасних и прецизних процедура за извјештавање одговарајућих интерних органа даваоца лизинга, као и надлежних институција у складу са законом и прописима о свим законом прописаним и сумњивим трансакцијама клијената.

II ПОЛИТИКА О ПРИХВАТЉИВОСТИ КЛИЈЕНТА

Члан 5.

Политиком о прихватљивости клијента давалац лизинга је дужан да успостави јасну политику о томе који и какви клијенти су прихватљиви за даваоца лизинга, као и да пропише свеобухватне процедуре за провођење те политике. Овом политиком се морају обухватити и елементи као што су историја и репутација клијента, земља поријекла клијента, јавна или нека друга висока позиција ако се ради о физичком лицу, повезана лица, врсте и природа пословних активности те остали могући индикатори ризика.

Посебну пажњу даваоци лизинга требају посветити провјери географске локације кредитне институције извора средстава, с циљем спречавања успостављања пословног односа са кредитном институцијом која је регистрована у држави у којој не врши своју дјелатност и која није повезана са финансијском групом која подлијеже надзору ради откривања и спречавања прања новца или финансирања терористичких активности.

Утврђивање прихватљивости клијента

Члан 6.

Приликом првог контакта са клијентом давалац лизинга је дужан утврдити да ли је клијент прихватљив за даваоца лизинга.

Даваоци лизинга дужни су клијенте класификовати у ризичне групе, у складу са прописима којима се уређује спречавање прања новца и финансирања терористичких активности, с циљем да мјере које ће предузимати у поступку идентификације и праћења клијената буду пропорционалне идентификованом ризику прања новца и финансирања терористичких активности.

Давалац лизинга је дужан, без одлагања, обавијестити надлежни орган о свим клијентима за које утврди да су неприхватљиви, наводећи при томе разлоге неприхватљивости.

Члан 7.

Даваоци лизинга су дужни да усвоје процедуру за процјену ризика којом требају дефинисати активности одговорних радника у поступку процјене степена ризичности клијента и предмета лизинга. Процјеном ризика морају се обухватити и ризици као што су ризик земље или географски ризик, ризик производа и пословног односа. Посебну пажњу требају посветити елементима ризика као што су вриједност лизинг уговора, износ лизинг накнаде, профил клијента и постојање адекватних специфичних контрола.

У случају идентификовања других врста ризика, даваоци лизинга процјеном требају обухватити и те врсте ризика.

Даваоци лизинга, у складу са извршеном процјеном ризика, своје клијенте могу сврстати у категорије које означавају низак ризик, средњи ризик и висок ризик.

Члан 8.

На основу процјене из претходног члана даваоци лизинга су дужни да формирају профил својих клијената. Овај профил ће бити садржан у посебном регистру профила клијената, а како то даваоци лизинга сами уреде.

Утврђени профил клијената даваоци лизинга ће користити као генерални допунски индикатор у праћењу пословања са клијентима за утврђивање сваког неуобичајеног понашања и одступања од клијентових профилисаних понашања и за покретање одговарајућих процедура. Даваоци лизинга су дужни континуирано анализирати и пратити понашање својих клијената, с циљем адекватне категоризације клијента и праћења активности клијената на основу процијењеног ризика.

III ПОЛИТИКА О ИДЕНТИФИКАЦИЈИ И СТАЛНОМ ПРАЋЕЊУ АКТИВНОСТИ КЛИЈЕНАТА

Члан 9.

Политика о идентификацији и сталном праћењу активности клијента треба да буде главни елемент принципа "Упознај свог клијента". У смислу ове одлуке клијенти даваоца лизинга су:

1. физичка и правна лица која на основу уговора о лизингу стичу право посједовања и кориштења предмета лизинга;
2. физичка и правна лица која купују средства у власништву даваоца лизинга;
3. свако правно и физичко лице (добављач) које на основу уговора или на други законом прописан начин на даваоца лизинга преноси право власништва над предметом лизинга;
4. физичка и правна лица која се јављају као посредници у пословима лизинга и
5. било која физичка и правна лица која су повезана са финансијском трансакцијом и предметом лизинга која лизинг друштву може нанијети ризик репутације или је изложити неком другом ризику.

Члан 10.

Даваоци лизинга су дужни да дефинишу детаљне и свеобухватне процедуре за идентификацију нових клијената и не могу успоставити пословне односе са њима све док идентитет нових клијената нису утврдила на потпуно задовољавајући начин.

Даваоци лизинга су обавезни да документују и примјене политике за идентификацију клијената и лица која дјелују у њихово име или за њихов рачун. Документи из којих утврђује идентитет клијената генерално треба да буде такве природе да их је најтеже прибавити на незаконит начин или фалсификовати, као и документи који су прописани другим одговарајућим прописом. Посебну пажњу даваоци лизинга треба да посвете нерезидентним клијентима и не смију да сузе или непотпуно обаве процедуре за утврђивање идентитета у случајевима када нови клијент није у могућности да се представи на интервјуу.

Поступак идентификације се проводи на почетку успостављања пословних односа. Да би се осигурало да су документи још увијек важећи и релевантни, даваоци лизинга су дужни да проводе и ажурирање постојећих докумената. Исто тако даваоци лизинга су дужни да проводе овакве прегледе у свим случајевима када се обављају значајне трансакције, када се појављују значајне промјене у начину на који клијент користи предмет лизинга и када давалац лизинга значајно мијења стандарде за документовање идентитета или трансакција клијента.

У случајевима када даваоци лизинга сазнају да немају довољно информација о неком постојећем клијенту дужна су да предузму хитне мјере да добију такве информације на адекватан начин.

Члан 11.

Даваоци лизинга су дужни да за идентификацију клијента пропишу стандарде о врсти потребне документације и временском периоду за чување те документације, а најмање у складу са одговарајућим прописима за чување докумената.

Даваоци лизинга су дужни, прије закључења уговора о лизингу, извршити верификацију идентитета клијента користећи поуздане, независне изворе докумената, података или информација. Даваоци лизинга уколико нису у могућности извршити верификацију

клијентовог идентитета требају размотрити обустављање пословне сарадње с клијентом и достављање пријаве надлежним институцијама.

Даваоци лизинга не могу успостављати пословни однос са клијентом који инсистира на његовој анонимности или који се представља лажним именом. Даваоци лизинга могу одбити успостављање пословног односа са клијентима без обавезе давања образложења.

Члан 12.

Даваоци лизинга су дужни да прије успостављања пословног односа утврде основну дјелатност корисника лизинга. Када то постигну дужни су да осигурају средства или инструменте, начине или процедуре да проводе мониторинг над предметом лизинга у периоду посједовања и кориштења лизинга, те да на тај начин ефикасно контролишу и минимизирају ризик од прања новца и финансирања терористичких активности у свом пословању.

За све кориснике лизинга, даваоци лизинга су дужни да успоставе такав систем који ће омогућити откривање свих неуобичајених и сумњивих активности клијената. Даваоци лизинга у испуњењу циљева из овог члана дужни су да:

1. дефинишу врсте пословних активности клијената које морају да упозоре даваоца лизинга да постоји могућност да клијенти обављају неке неуобичајене или сумњиве активности и
2. сачине званичну што свеобухватнију листу индикатора за препознавање сумњивих трансакција и активности клијената за даваоце лизинга.

Члан 13.

Обим до којег даваоци лизинга развијају своје праћење понашања клијената треба да буде прилагођен потребама адекватне осјетљивости на ризик. Даваоци лизинга су дужни да, у зависности о идентификованим категоријама ризика прања новца и финансирања терористичких активности, дефинишу радње и активности које ће предузимати у поступку поједностављене, редовне или појачане процедуре идентификације и праћења понашања својих клијената.

Стандардне мјере идентификације и праћења

Члан 14.

Стандардне мјере идентификације и праћења примјењују се за клијенте за које је утврђено постојање средњег нивоа ризика. Редовне радње и мјере идентификације и праћења обухватају утврђивање и верификацију клијентовог идентитета и стварног власника, прикупљање информација о сврси и намјени пословног односа или трансакције клијента, као и редовно праћење њеног пословања, укључујући и поријекло средстава која се користе у пословним операцијама. Наведене радње и мјере даваоци лизинга морају примијенити на све клијенте, с тим да се, према процјењеном степену ризика, на одређене клијенте могу примијенити поједностављене, односно појачане радње и мјере идентификације и праћења.

За физичка лица који желе бити клијенти даваоца лизинга, даваоци лизинга су дужни да утврде идентитет и треба да обезбједе сљедеће информације и документе:

1. име и презиме;
2. датум и мјесто рођења;
3. јединствени матични број грађанина или број исправе за идентификацију;
4. адресу становања и потврду о мјесту боравка (ЦИПС пријава или други документ из којег се може утврдити боравак);
5. назив и сједиште послодавца код којег је лице запослено;
6. потврду и/или увјерење о запослењу које издаје послодавац;
7. лични идентификациони документ (лична карта, возачка дозвола, пасош или други идентификациони документ из којег се неоспорно и са сигурношћу може утврдити идентитет);

8. факсимил потписа клијента и документ на којем је клијент депоновао свој потпис и друге податке по процјени даваоца лизинга;
9. податке и документе (као и за клијента) лица овлаштених за заступање;
10. доказ о изворима средстава (уговор о закупу и сл.);
11. податке о сврси и намјерованој природи пословног односа и друге податке по процјени даваоца лизинга.

Даваоци лизинга су дужни да изврше провјеру свих информација и података увидом у оригинале докумената или овјерене копије докумената, које су издали за то надлежни органи, укључиво личну карту, односно пасош. У контактима лице у лице мора бити обављена провјера клијентове фотографије на документу. Свака накнадна промјена информација или докумената из става 2 овог члана мора бити провјерена и документована.

За правна лица која желе бити клијенти давалаца лизинга, даваоци лизинга су дужни да обезбиједe сљедеће информације и документе:

1. назив и сједиште клијента;
2. извод из одговарајућег регистра као доказ о законском статусу;
3. идентификационе бројеве додијелење од пореских и других органа и институција којима клијент, сходно посебним законима, мора извршити пријављивање своје дјелатности;
4. идентификациони документи оснивача и стварних власника ако су физичка лица, односно изводи из одговарајућих регистара ако су правна лица;
5. лични идентификациони документи и спесимен потписа лица овлаштених за заступање и представљање, те лица овлаштених за располагање средствима на рачунима клијента;
6. увјерења и друге документе од органа и институција неопходне за обављање дјелатности;
7. податке о пословној и финансијској способности и друге податке по процјени даваоца лизинга;
8. финансијске извјештаје о пословању.

У свим случајевима даваоци лизинга су дужни да изврше провјеру докумената као и провјеру да ли клијент заиста постоји, да ли је на регистрованој адреси, да ли заиста обавља наведене пословне активности.

За све оригиналне документе на основу којих је извршена верификација, а који не могу бити остављени даваоцу лизинга, давалац лизинга је дужан да тражи њихове фотокопије.

Поједностављене мјере идентификације и праћења

Члан 15.

Даваоци лизинга поједностављене радње и мјере идентификације и праћења могу примјенити за сљедеће клијенте:

1. орган управе;
2. институција са јавним овлаштењима;
3. финансијске и друге институције које су законом утврђени обвезници провођења мјера спречавања прања новца финансирања терористичких активности, са сједиштем у БиХ или држави која је прихватила међународне стандарде за спречавање и откривање прања новца и финансирања терористичких активности, а који су исти или строжији од оних који су у примјени у БиХ;
4. привредна друштва чијим је дионицама дозвољена трговина на регулисаним тржиштима капитала и
5. остале клијенте за које је утврђено постојање ниског степена ризика.

У случајевима наведеним у претходном ставу даваоци лизинга су дужни, у сваком случају, прикупити довољно информација за утврђивање да ли клијент испуњава услове за примјену поједностављених радњи и мјера идентификације и праћења.

Кад се појави сумња да је реч о прању новца или финансирању терористичких активности у вези са клијентом или трансакцијом на коју су примијењене ове радње и мјере, давалац лизинга је дужан извршити додатну процјену и примијенити појачане мјере.

Члан 16.

Даваоци лизинга, у оквиру поједностављене идентификације и праћења клијената, дужни су прикупити сљедеће податке и информације о клијенту:

1. назив, адреса и сједиште правног лица односно име, презиме и адреса физичког лица које успоставља пословни однос;
2. име и презиме законског заступника или опуномоћеника који за правно лице успоставља пословни однос;
3. сврха и намјена пословног односа и извор средстава;
4. датум успостављања пословног односа и
5. друго у складу са одговарајућим прописима.

Давалац лизинга је дужан да податке из става овог члана прибави увидом у оригинале докумената или овјерене копије докумената. Прикупљена документација мора бити ажурирана и тачна те одражавати стварно стање.

Појачане мере идентификације и праћења клијента

Члан 17.

Појачане радње и мјере идентификације и праћења клијента, поред редовних, обухватају и додатне радње и мјере које давалац лизинга предузима кад процјени да, због природе пословног односа, начина вршења трансакције, врсте трансакција, власничке структуре клијента, односно других околности повезаних са клијентом или трансакцијом - постоји или би могао постојати висок степен ризика од прања новца или финансирања терористичких активности.

Мјере појачане идентификације и праћења клијената даваоци лизинга су дужни примијенити у случајевима када клијент није био лично присутан при утврђивању и провјери идентитета за вријеме провођења мјера идентификације и праћења и када је клијент политички изложена личност. Појачане мјере идентификације и праћења даваоци лизинга су дужни примјењивати и у другим случајевима који по својој природи могу представљати висок ризик од прања новца и финансирања терористичких активности.

Даваоци лизинга су дужни да утврде одговарајуће мјере за умањење високог нивоа ризика у пословању са оваквим лицима. Успостављање пословног односа са клијентима високог ризика треба бити одобрено од управе даваоца лизинга. Даваоци лизинга су дужни, у зависности од критерија због којег је клијенту додијелила висок ниво ризика, дефинисати које ће додатне радње и мјере подузети у поступку идентификације и праћења.

Успостављање пословног односа без физичког присуства клијента

Члан 18.

Даваоци лизинга су дужни да примјењују ефикасне процедуре за идентификацију клијената и примјењују стандарде за стално праћење клијента који закључују уговоре без личног доласка код даваоца лизинга. У оваквим случајевима даваоци лизинга могу примијенити и независну провјеру клијента ангажовањем специјализоване фирме за контролу и оцјену клијената.

Даваоци лизинга су дужни да, поред других, обавезно примијене и сљедеће мјере за умањење ризика:

1. овјеравање достављених докумената;
2. захтијевање додатних докумената који се не траже од осталих клијената;
3. независно контактирање клијента од стране даваоца лизинга;
4. захтијевање да се прво плаћање (уплата) обави са рачуна клијента отвореног код банке;

5. проводе мјере појачаног и континуираног праћења пословних активности и
6. друго у складу са одговарајућим прописима.

Политички изложена лица

Члан 19.

Даваоци лизинга су дужни дефинисати адекватне процедуре засноване на ризику како би утврдили да ли је клијент, корисник или стварни власник, политички изложено лице.

Страна и домаћа политички изложена лица су појединци којима су повјерене угледне јавне функције вишег ранга у земљи и иностранству, укључујући чланове уже породице и блиске сараднике. Политички изложеним лицима сматрају се и лица којима је била повјерена ова дужност, а није протекао период дужи од једне године од престанка те дужности.

Даваоци лизинга су дужни да приликом пословања са политички изложеним лицима, поред других, примијене и сљедеће мјере за умањење ризика:

1. предузимају адекватне мјере да би утврдили извор средстава која су укључена у пословни однос или трансакцију;
2. проводе мјере појачаног и континуираног праћења пословних активности и
3. друго у складу са одговарајућим прописима.

Исте мјере идентификације и праћења даваоци лизинга су дужни примијенити у случајевима када су оснивачи, стварни власници и лица овлаштена за заступање и престављање правног лица политички изложена лица.

Други високо ризични клијенти

Члан 20.

Појачане радње и мере идентификације и праћења клијента даваоца лизинга требају примијенити и у другим случајевима високо ризичних клијената, пословних односа, производа или трансакција. Даваоци лизинга су дужни да, поред других, примијене и сљедеће мјере за умањење ризика:

1. захтијевање додатних докумената, података или информација, на основу којих давалац лизинга додатно провјерава и потврђује вјеродостојност идентификационих докумената и података помоћу којих је био утврђен и верификован идентитет клијента;
2. додатно провјеравање добивених података о клијенту у јавним и другим доступним евиденцијама података;
3. додатна провјера података и информација о клијенту код надлежних државних тијела или других надлежних надзорних институција;
4. успостављање непосредног контакта са клијентом телефонски, или посјетом овлаштеног лица у кући или сједишту клијента;
5. проводе мјере појачаног и континуираног праћења пословних активности и
6. друго у складу са одговарајућим прописима.

Идентификација путем трећих лица

Члан 21.

Давалац лизинга може приликом успостављања пословног односа под условом који прописује закон, утврђивање и провјеру идентитета клијента, утврђивање идентитета стварног власника клијента и прикупљање података о намјени и предвиђеној природи пословног односа ослонити се на треће лице, при чему мора претходно провјерити испуњава ли, треће лице које обавља идентификацију и верификацију клијентовог идентитета, све услове, прописане законом и подзаконским актима који регулишу спречавање прања новца и финансирања терористичких активности. Без обзира на ангажман трећег лица крајња одговорност о познавању клијента лежи на даваоцу лизинга.

Сви релевантни идентификациони подаци и документација који се односе на клијентов идентитет треће лице одмах, по захтјеву, мора предати даваоцу лизинга. Такве информације и документација морају бити доступне за контролу и од стране контролора Агенције за банкарство Републике Српске и других овлаштенних лица и органа у складу са законом.

Принцип "Упознај свог клијента"

Члан 22.

У свакодневном пословању и односима са клијентима, даваоци лизинга морају сазнати и упознати клијентове активности, систематски разумјети њихово пословање, упознати финансијске и платежне навике, битне информације и документацију о клијентовим пословним везама и новчаним токовима, врсте пословних односа које клијенти имају и упознати њихове пословне контакте, њихове домаће и међународне тржишне праксе, итд. Даваоци лизинга су нарочито дужни да:

1. у случају правних лица упознају власничку структуру, овлаштене извршне доносиоце одлука и све оне који су правоваљано овлаштени да дјелују у њихово име, те да прикупе свеобухватене информације и документацију о структури, управи, контроли и учешћу и стварном власништву у правним лицима;
2. обавезу своје клијенте да им унапријед и на вријеме достављају информације и документацију о очекиваним и намјераним промјенама облика и обављања својих пословних активности и
3. посебну пажњу посвете добро познатим клијентима и јавним личностима и осигурају да њихово евентуално незаконито или сумњиво пословање не угрози репутацију даваоца лизинга.

Праћење с циљем спречавања финансирања терористичких активности

Члан 23.

Даваоци лизинга су дужни да прате активности клијената и да информишу надлежне институције о клијентима за које сумњају или имају доказе да подржавају тероризам. Највећу пажњу даваоци лизинга треба да посвете:

1. провјерама у обиму који је то могућ да ли се предмети лизинга користе у подржавање терористичких активности;
2. праћењу листа лица која су осумњичена за финансирање терористичких активности или су повезана са тим лицима, које креирају релевантне међународне и домаће институције;
3. развоју система извјештавања надлежних институција о уоченим сумњивим активностима клијента.

Техничка подршка

Члан 24.

Даваоци лизинга дужни су успоставити адекватне и одговарајуће информационе системе за подршку политикама и процедурама за спречавање прања новца и финансирања терористичких активности.

Информациони системи требају омогућити и олакшати праћење трансакција и активности клијената и упоређивање с њиховим профилима; осигурати да је евиденција о трансакцијама доступна у формату који омогућава надзор и праћење по питању спречавања прања новца и финансирања терористичких активности; пружити подршку даваоцима лизинга у идентификацији политички изложених личности и идентификацији лица и организација која се налазе на међународним санкционим листама, те да помажу даваоцима лизинга и њиховим запосленим да уоче и надлежним институцијама пријаве трансакције са сумњивим обиљежјима.

Информациони системи даваоца лизинга требају осигурати постојање аналитичких евиденција које ће минимално садржавати информације о налогодавцу трансакције, датуму извршења трансакције, опису и врсти трансакције, те износу и валути трансакције.

IV ПОЛИТИКА О УПРАВЉАЊУ РИЗИКОМ ОД ПРАЊА НОВЦА И ФИНАНСИРАЊА ТЕРОРИСТИЧКИХ АКТИВНОСТИ

Одговорност органа даваоца лизинга и извјештавање

Члан 25

Овом политиком даваоци лизинга су дужни дефинисати одређеност органа даваоца лизинга високом нивоу корпоративног управљања у својим лизинг друштвима. Ова одређеност промовише висок ниво усклађености са међународним стандардима, као и националним законским и подзаконским прописима и неопходна је за постизање и одржавање усклађености њиховог пословања са прописаним стандардима спречавања прања новца и финансирања тероризма. Ово подразумијева да органи даваоца лизинга промовишу интегритет лица именованог за координацију активности на спречавању прања новца и финансирања тероризма и уопште висок ниво стандарда корпоративног управљања у комуникацији са службеницима даваоца лизинга и корпоративним актерима, а све у циљу квалитетног управљања ризицима који могу произаћи из прања новца и финансирања терористичких активности.

Управни одбори давалаца лизинга су одговорни за доношење ефикасног Програма те да осигурају да се у даваоцима лизинга проводе адекватне контролне процедуре којима ће се обезбиједити да се програм, политике и процедуре, као његов саставни дио, у потпуности проводе у пракси.

Процедуре давалаца лизинга треба да буду ефикасне и да обухватају редовне поступке за одговарајући и успјешан надзор од стране управе, системе интерних контрола, интерну ревизију, подјелу дужности, обуку одговарајућих лица и остале сегменте који су у уској вези са овом области.

За провођење политика и процедура, Програмом даваоца лизинга морају бити јасно дефинисане одговорности и подијелене на одговарајуће носиоце, тј. на одговарајуће организационе дијелове или функције, управу, остало руководство и друге раднике давалаца лизинга.

Члан 26.

Линије за извјештавање о законом прописаним, необичним, неуобичајеним и сумњивим трансакцијама клијената морају бити јасно дефинисане у писаном облику. Ово извјештавање у пракси мора бити редовно, ефикасно и доступно свим дијеловима даваоца лизинга и лицима која имају обавезу извјештавања у складу са интерно прописаним извјештајним политикама и процедурама.

Даваоци лизинга су дужни да у потпуности извршавају своје извјештајне обавезе према законом прописаним институцијама.

Члан 27.

Даваоци лизинга су дужни да чувају документацију о свим трансакцијама обављеним од стране клијената и у односима са клијентима, по врсти, на начин и на рок како је то прописано одговарајућим законом.

Именовање овлашћеног лица

Члан 28.

Управни одбори давалаца лизинга су дужни да осигурају да се у даваоцима лизинга на руководећем нивоу именује лице које ће имати одговорност за координацију свих активности даваоца лизинга у праћењу усклађености даваоца лизинга са свим законским и другим прописаним захтјевима који су предмет ове одлуке и ефикасно провођење Програма.

Овлашћено лице за усклађивање даваоца лизинга са прописаним захтјевима за активности против прања новца и финансирања терористичких активности треба да:

1. има директну и непосредну везу са управним одбором и управом даваоца лизинга;

2. има једног или више замјеника;
3. је одговоран да осигура уредно функционисање линија извјештавања према надлежним институцијама, прописане законом и другим прописима, о свим трансакцијама преко прописаног износа, свим повезаним и сумњивим трансакцијама;
4. има одговарајуће квалификације, знања, искуства и добру радну и моралну репутацију;
5. има одговарајућа потребна средства за обављање своје функције,
6. има свакодневни потпуни приступ систему праћења клијената;
7. свакодневно прима извјештаје о сумњивим активностима клијената;
8. има овлашћења да изда налог релевантним запосленим за спровођење процедура из закона, прописа и Програма и о томе обавијести управу и управни одбор даваоца лизинга;
9. може да прати домаће и процедуре у односима са иностранством ради провјере потенцијалних сумњи;
10. предузима кораке за унапређење својих знања и способности и знања и способности радника који су њему подређени и осталих релевантних радника даваоца лизинга;
11. најмање једанпут полугодишње подноси извјештај управном одбору и управи даваоца лизинга о поступању даваоца лизинга и њеној усклађености са захтјевима за спречавање прања новца и финансирања тероризма као и активностима које су предузете против откривених сумњивих клијената;
12. најмање једанпут годишње изврши процјену адекватности постојећег програма, политика и процедура и управном одбору даје приједлоге за њихово ажурирање или унапређење;
13. пружа пуну потребну подршку у активностима које проводи интерна ревизија даваоца лизинга;
14. у своје процедуре укључи и елементе за интерну истрагу о одговорности радника даваоца лизинга који је занемарио своје дужности у овој области.

Интерна и екстерна ревизија

Члан 29.

Управа даваоца лизинга дужна је на основу смјерница управног одбора успоставити систем интерне контроле, који ће осигурати ефикасну заштиту даваоца лизинга од злоупотребе у сврху прања новца и финансирања терористичких активности.

Систем интерних контрола треба обезбиједити да се програм, политике и процедуре у потпуности проводе у пракси, да омогући правовремено ажурирање регулативе, те обезбиједити тачност и поузданост књиговодствених евиденција. Интерне контроле требају бити фокусиране на испуњење регулаторних захтјева, омогућити редован преглед процеса управљања и процјене ризика, дати појачан фокус на пословне активности даваоца лизинга које су више изложене ризику прања новца и финансирања терористичких активности.

Члан 30.

Интерна ревизија даваоца лизинга је дужна да проводи редовну процјену и осигура да се програм, његове политике и процедуре за спречавање активности прања новца и финансирања терористичких активности, односно политике и процедуре "Упознај свог клијента" у потпуности проводе и буду усклађене са свим захтјевима закона и других прописа.

Усклађеност пословања давалаца лизинга са захтјевима закона и прописа треба да буде предмет независне процјене од стране функције интерне ревизије у лизинг друштвима, што укључује процјену адекватности политика и процедура давалаца лизинга са становишта законских захтјева и других прописа. Обавезну функцију интерне ревизије у даваоцима лизинга чине и стално праћење да ли и како одговарајући радници давалаца лизинга обављају и проводе захтјеве програма, политика и процедура и то путем тестирања усклађености у случајевима адекватно изабраних узорака клијената и трансакција као и коректности извјештавања о необичним, неуобичајеним, сумњивим и трансакцијама које су прописане законом и другим прописима.

Члан 31.

Функција интерне ревизије у даваоцима лизинга треба да представља потпуно независну процјену управљања ризиком и функционисања система интерних контрола у даваоцима лизинга. Интерна ревизија је дужна да о својим налазима и оцјенама, најмање једанпут годишње, извјештавати управни одбор даваоца лизинга. Ови извјештаји треба да обухватају налазе и оцјене ефикасности даваоца лизинга по свим питањима прописаним законом и прописима, програмом, политикама и процедурама даваоца лизинга којим су регулисане обавезе давалаца лизинга за спречавање прања новца и финансирања терористичких активности. Једно од битних поглавља у овим извјештајима треба да буде и оцјена о адекватности обуке радника даваоца лизинга у овој области и примјена процедура за процјену ризика.

Члан 32.

Управни одбор даваоца лизинга је дужан да осигура да је интерна ревизија даваоца лизинга стручно и технички оспособљена нарочито кадровима који су веома добро упознати са програмом, политикама и процедурама као и да посједују високе моралне и стручне способности нарочито у области "Упознај свог клијента". Поред осталог, радници интерне ревизије у даваоцима лизинга морају бити изузетно про-активни када се ради о праћењу активности које су даваоци лизинга дужни предузети на основу налаза и оцјена интерне ревизије, екстерне ревизије и институција које проводе закон.

Члан 33.

У поступку обављања независне екстерне ревизије њихових финансијских извјештаја даваоци лизинга су дужни да са независним екстерним ревизорским фирмама уговоре и обављање ревизије и оцјене провођења законских и прописаних обавеза давалаца лизинга, провођења програма, политика, процедура, система интерних контрола и функционисања интерне ревизије давалаца лизинга и оцјене да ли је давалац лизинга ускладио своје пословање са захтјевима за спречавање прања новца и финансирања терористичких активности, уз обавезно кориштење технике тестирања.

Обука запослених у лизинг друштвима

Члан 34.

Даваоци лизинга су дужни да обезбиједи редовно стручно образовање, оспособљавање и усавршавање запослених који обављају послове на спречавању и откривању прања новца и финансирања терористичких активности. Садржај ове обуке мора да обухвати најмање сљедеће теме из области која је предмет ове одлуке:

1. законске обавезе даваоца лизинга и обавезе из других прописа;
2. програм, политике и процедуре даваоца лизинга;
3. детаљне елементе принципа "упознај свог клијента";
4. опасности од прања новца и ризици за даваоца лизинга и личне одговорности запослених;
5. могућности и слабости финансијских институција у спречавању прања новца и финансирања тероризма;
6. одговорности и овлашћења овлашћеног лица;
7. систем интерних контрола;
8. систем интерне ревизије; и
9. друге теме значајане за сегмент спречавања прања новца и финансирања терористичких активности.

Периодичност и теме обуке из претходног става даваоци лизинга треба да прилагоде реалним потребама својих одређених организационих дијелова, функција и/или радника, а ради правовременог усклађивања са новим захтјевима и упознавања са новим појавама, као и одржавања већ стеченог знања и искустава својих запослених, даваоци лизинга су дужни да успоставе програм редовних видова обуке.

У одлучивању о потребама, врсти и обиму обуке из претходног става даваоци лизинга су дужни да прилагоде циљ обуке зависно од тога да ли се ради о новозапосленим радницима, радницима који имају директни контакт са клијентима, радницима који раде са новим клијентима, радницима који контролишу да ли је рад даваоца лизинга усклађен за захтјевима закона и других прописа, осталом руководству, управи и другима. Путем програма обуке даваоци лизинга су дужни да осигурају да сви релевантни запослени у потпуности разумију важност и потребе за што успјешнијим провођењем принципа "Упознај свог клијента", да су запослени информисани о новим развојима, укључујући и информације о тренутним техникама, методама и трендовима прања новца и финансирања терористичких активности и да су јасно објашњени сви аспекти прописа којим се уређује спречавање прања новца и финансирање терористичких активности и обавеза и посебно захтјева који се тичу праћења активности клијента и извјештавања о сумњивим трансакцијама.

Члан 35.

Да би повећали стручне способности и ефикасност свих радника даваоци лизинга су дужни да израде свеобухватан приручник којим ће бити обухваћени: прописи којим се уређује спречавање прања новца и финансирање терористичких активности, Закон о лизингу, Програм даваоца лизинга са свим политикама и процедурама, правила за понашање запослених, методи откривања незаконитих и сумњивих активности, одговорности и овлашћења овлашћеног лица, описи неких упечатљивих примјера злоупотреба, програм за обуку радника и Прилог уз ову одлуку.

VI - ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 36.

Даваоци лизинга су дужни да ускладе своје интерне акте са овом одлуком у року од 90 дана од дана ступања на снагу ове одлуке.

Члан 37.

Ова одлука ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у "Службеном гласнику Републике Српске".

УО број: 291/12
26.06.2012. год.
Бања Лука

ПРЕДСЈЕДНИК
УПРАВНОГ ОДБОРА
Мирјана Јаћимовић

ПРИЛОГ
УЗ ОДЛУКУ О МИНИМАЛНИМ СТАНДАРДИМА АКТИВНОСТИ
ДАВАЛАЦА ЛИЗИНГАНА СПРЕЧАВАЊУ ПРАЊА НОВЦА
И ФИНАНСИРАЊА ТЕРОРИЗМА

ЛИСТА
ИНДИКАТОРА ЗА ПРЕПОЗНАВАЊЕ СУМЊИВИХ ТРАНСАКЦИЈА

У овом прилогу Одлуке као додатак даје се преглед индикатора за препознавање сумњивих трансакција, и то:

1. Лице одбија да се идентификује или када сазна да треба да се идентификује прекида даљу сарадњу.
2. Клијент предаје захтјев за одобрење лизинга који садржи непотпуне или нетачне податке са очигледном намјером да прикрије основне информације у вези са идентитетом или пословном активношћу.
3. Клијент предаје захтјев за лизинг који се не чини оправданим у смислу намјене опреме или у односу на пословну активност клијента (на примјер очигледна диспропорција између величине инвестиције и врсте посла примаоца лизинга или случај када опрема која се узима по уговору о лизингу по свом типу није примјерена пословној активности клијента или пословној активности којом клијент намјерава да се бави).
4. Испоручилац предмета лизинга није ни произвођач нити познат као овлаштени продавац опреме или робе која је предмет лизинга, а посебно ако је испоручилац из offshore дестинације или из државе у којој се не примјењују стандарди у области спречавања прања новца и финансирања терористичких активности.
5. Послови лизинга за које трећа страна пружа гаранцију (јемство, хипотека, залог и сл.) када није јасна веза између корисника лизинга и лица које нуди гаранцију, нити разлози због којих се нуди гаранција кориснику лизинга.
6. Послови лизинга у којима постоји одредба о реоткупу предмета лизинга од стране испоручиоца, а коју испоручилац спонтано нуди по нетржишним условима, посебно када испоручилац предмета лизинга није од раније познат том лизинг друштву.
7. Клијент без очигледног разлога често врши плаћања из друге пословнице/са другог рачуна од оног који је наведен у оригиналу уговора.
8. Клијент подноси захтјев за одобравање лизинга на бази гаранције коју је издала или за коју је обезбједила покриће банка сумњивог бонитета, банка из offshore земље или банка из државе преко које се обавља недозвољени промет наркотицима или банка из државе у којој се не спроводе прописи за спречавање прања новца.
9. Клијент без ваљаних разлога нуди веће учешће у лизинг послу иако давалац лизинга то изричито не захтјева.
10. Клијент потписује уговор о лизингу у пратњи лица које очигледно надзире понашање клијента или инсистира да се посао брзо обави.
11. Клијент је новоосновано, брзорастуће привредно друштво са ниским оснивачким капиталом.
12. Клијент није у могућности испуњавати уговорене обавезе и због чега, за њега, уплате по уговору обавља неко друго правно или физичко лице.
13. Клијент уз захтјев за финансирање доставља понуду даваоца лизинга у којој се предмет финансирања лизинга нуди по цјени која значајно одступа од реалне тржишне вриједности.
14. Трансакције за које се власници и директори правних лица, или лице за чији рачун се трансакција обавља никад не појављују лично, чак ни за потписивање уговора о лизингу већ то, умјесто њих, обављају друга лица са посебним (ад хоц) пуномоћима, а све уз оправдања која није могуће провјерити (болест, разне обавезе и др.) или дају овлашћења трећим лицима да би избјегли директан контакт са службеницима даваоца лизинга.

15. Клијент се без оправданог разлога обраћа даваоцима лизинга или њиховим подружницама које су удаљене од сједишта фирме клијента.
16. Клијенти који реализују посао лизинга уплатама готовог новца прије него трансакцијама преко рачуна које има отворене у банци.
17. Клијент отплаћује дуг по уговору о лизингу средствима која се трансферишу из иностранства са рачуна банака које се налазе у оним земљама у којима се не примјењују стандарди у области спречавања прања новца или из земаља у којима су на снази строги прописи о повјерљивости и тајности банкарских и пословних података.
18. Клијент полаже велике износе готовог новца као учешће за добијање лизинга, а потом неочекивано отплаћује преостали дуг прије рока отплате, посебно ако је отплата убрзо након потписивања уговора.
19. Клијент је држављанин земље у којој се не примјењују прописи из области спречавања прања новца и финансирања терористичких активности, или се налази на Консолидованој листи Одбора Савјета безбједности према Резолуцији 1267 (1999). Консолидована листа доступна је на интернет адреси:
<http://www.un.org/Docs/sc/committees/1267/1267ListEng.htm>.